

A HAGYOMÁNYOS MAGYAR HARCműVÉSzet

Újraéled a magyarok harci testkultúrája

A baranta nem pusztán egy harcművészet, hanem egyfajta életmódot is jelent gyakorlóinak számára – vallja Rakota László, a Budafokos Baranta csapatának vezetője. Mint lapunknak kifejtette, ez jelenti az öltözködést, egyfajta tartást, viselkedést, segítőkészséget, de műveltséget, azaz a történelem, a magyar kultúra, a népzene, az énekek, a tánc, sőt még a hagyományos magyar ételek elkészítésének ismeretét is magában foglalja. Olyan komplex dolog, amiben bárki megtalálhatja azt, ami őt a leginkább érdekli, és amiben kiemelkedő tehetsége van.

A baranta Magyarország leggyorsabban fejlődő harcművészeti irányzata. Jelenleg 73 helyszínen körülbelül 2500 fő gyakorolja a régi magyar történelmi harci testkultúrából táplálkozó technikákat. Magyarország határain kívül Székelyföldön, Kalotaszegen, Németországban, a Délvidéken és a Felvidéken is működnek baranta csapatok. Az elmúlt tíz év alatt a barantázók száma megszázsorozódott!

A barantázó magyarul él, gondolkodik, harcol, táncol, énekel. A baranta egy olyan harcművészet, amely a legfőbb feladatának a magyar nemzet szolgálatát választotta. Ez alapján fontos, hogy a barantázók a lehető legalaposabban megismerjék, és magukévá tegyék azt a kultúrát, amely az általuk megtanult harci értékeket kifejlesztette, továbbá közvetítsék a magyar értékeket az országon kívül és belül egyaránt. Egy barantázó nem valami ellen, hanem valamiért harcol.

LÁTOGATÓBAN EGY BARANTA KÖZÖSSÉGNÉL

A Budafokos Baranta közösség tavaly májusban alakult, jelenleg 15–17 főből áll. Vannak köztük gyerekek, felnőttek, férfiak és nők egyaránt.

Mint a csapat vezetője, Rakota László elmesélte, ő maga kicsi gyermek kora óta folyamatosan sportolt: tizenegy évig focizott, két évig karatézott és immár hat éve íjászkodik. Négy éve ismerkedett meg a barantával, az edzésekre fiával együtt kezdtek el járni. Mellette továbbra is rendszeresen visszajár régi íjászcsapatához, és heti két alkalommal lovagol, fia pedig már évek óta egy néptáncsoport tagja.

A Budafokos Barantában heti két alkalommal jönnek össze. Télen teremben edzenek, ahol főként erőnléti gyakorlatokat végeznek, a birkózást és a botozást gyakorolják, de amint az időjárás engedi, kimennek a szabadba, s íjászkodnak, illetve az ostor és a hajtófegyverek, mint például a kereszt formájú kihégyezett, úgynevezett csatakereszt használatát tökéletesítik. Időnként lovardába is járnak, ahol a lovagolni még nem tudók is fokozatosan megtanulnak bánni a lovakkal.

A baranta sokkal többet jelent azonban, mint egy sportedzés, egy harcművészet.

– Egy hagyományt megélt közösséget próbálunk összehozni, olyat, ami nem pusztán egy kis baráti társaság, hanem

A hagyományos (tradicionális) magyar harcművészetet barantának hívják addig, amíg csupán versengésről, felkészülésről, békeidőszakon belüli gyakorlatozásról szól. Az ellenség megsemmisítésére való törekvés esetén böllönnek nevezik. A felkészítés során a böllön jellegű elemeket elsősorban hivatásos katonák és oktató szintet elért barantázók sajátíthatják el.

idővel valódi családdá alakul – hangsúlyozta, megjegyezve: az is gyakran előfordul, hogy házasságok kötődnek a barantázó csoportokon belül.

– Sok mindenre tanít a baranta, csupa olyanra, amire nagy szükségük van az embereknek a mai világban. A közösség tagjai megbecsülik, emberszámba veszik egymást, a magányos emberek új barátokat szerezhetnek, a gyerekek pedig jó példát látnak a felnőttektől – fejtette ki Rakota László. Elmondta, hogy nyaranta gyakran kirándulnak, utazgatnak együtt vidékre. – Ahol felállítjuk a jurtát, ott forr össze igazán a közösség, mert a tagjai ott egymásra vannak utalva, és mindenkinek megvan a maga feladata. Segítünk egymásnak, közben kicseréljük a tapasztalatainkat, s megosztjuk egymással a máshol szerzett tudásunkat is – mesélte. A barantában alapvetően nincs korhatár, azt szokták mondani, hogy a gyerek tanítása megszületéskor kezdődik. Már el lehet kezdeni, mielőtt megtanul járni, ilyenkor különböző öl

játékokat (töröm-töröm a mákot stb.) tanulhatnak meg. A gyermek életkorának megfelelően folyamatosan sajátítja el az újabb és újabb tudásanyagot, valamint a képességfejlesztő gyakorlatokat.

A gyerekeket általában játékosan vezetik rá a harcra. Birkózást például a régi népi játékokból „visszaszedett” elemek alapján tanítják. Általában jellemző, hogy a bot, a fokos és egyéb eszközök kezelését is a néptáncból veszik vissza, az ostorkezelést pedig a juhászoktól, csikósoktól stb. tanulják el.

Az edzéseken különleges fegyelem van jelen, ahol mindenki képességeinek megfelelően végzi el a gyakorlatokat. A gyerekektől annyit követelnek, amennyit fizikailag bírnak, akik közben pedig megtanulnak szót fogadni a felnőtteknek, mert megbíznak bennük. A közösségben ugyanis megtapasztalják, hogy számíthatnak a segítségükre.

– Alapvetően a felnőttek érzik, értik meg igazán, miről is szól a baranta. Gyakran a szülők kezdenek előbb edzésekre járni, majd magukkal hozzák a gyerekeiket is – mesélte Rakota László.

Kiemelte, hogy a barantában mindenki-mindenki ellen (és önmaga ellen is) küzd, de nemcsak ellene, hanem érte is. Nem tekintik egymást ellenségnek, a versenyeken jókedvűen küzdenek, s nem ritka, hogy a különböző csapatok tagjai között is barátságok szövődnek.

– Ez más sportágakra nem jellemző. A baranta viszont az egymás iránti tiszteletről szól – fogalmazott.

A baranta létjogosultságával kapcsolatosan kitért arra, hogy eddig csak távol-keleti harcművészeteket lehetett Magyarországon tanulni.

Szűkebb értelemben a baranta a IX. század és a XX. század között élt magyarság harci kiképzési formáira épülő fegyveres és pusztakezes harcművészeti irányzat. Jelentős szerep jut a Kárpát-medencei mozgásanyag mellett a feltételezett vándorlási területeken alkalmazott harci eljárások, a hasonló életmódközösségeket felépített népek (szkíták, hunok, avarok, türkök, onogorok, kazakok) harci és kiképzési kultúrájának is.

– A karate esetében japánul kell számolni, öltözködni, ami szép és jó, úgy természetes, de nem a miénk. A baranta edzéseken viszont magyar dalokat énekelünk magyarul. A hangulatokat, a gondolatainkat pedig ez fejezi ki igazán – mondta, hozzátéve, hogy szerinte a barantára azért van nagy szükség, mert Magyarországon ez fog az embekekből közösséget teremteni.

Egy apuka, aki két fiával együtt jár már szeptember óta az edzésekre, látogatásomkor elmondta, hogy tavaly augusztusban, Böszötrpusztán, a Magyarok Országos Gyűlésén látta először a barantások bemutatóját.

– Engem az fogott meg, hogy a baranta nemcsak a harcról szól, hanem a segítségnyújtásról is – mondta, majd elmesélte, hogy amikor a vihar összedöntötte a találkozón az egészség-sátrukat, a barantások voltak azok, akik azonnal odamentek segíteni.

– Ez nemcsak egy harc, hanem egy életforma. Persze érdekes nyilazni, botozni, birkózni, de igazából az a jó benne, hogy egy igazi összetartó csapatot, valódi közösséget hoz létre – emelte ki. Fiait is sikerült magával csábítania a edzésekre, akiket szintén megfogott az edzések családi légköre.

EGY KIS TÖRTÉNELEM

A baranta a XX. század elején még tananyag volt a híres Ludovikán, ám a II. világháború után elhalt a hagyományos magyar harcművészet oktatása. Az 1960-as években próbálták újraéleszteni, de a távol-keleti irányzatok előretörésével és népszerűségével nem tudta felvenni a harcot. A 80-as években viszont egyes műhelyekben komoly

munka kezdődött a szerves magyar kultúra kutatásában. Ennek hatására kezdte el 1991-ben az első anyagokat összegyűjteni Vukics Ferenc, a Baranta Mozgalom alapítója, akit ebben gyermekkorai élményei motiváltak. Kiskorában ugyanis a patfazekasdenci Somogyi József csordástól botforgató, botvívó gyakorlatokat és néhány pásztor pusztakezes eljárást sajátított el. 1993–1997 között az akkori Kossuth Lajos Katonai Főiskolán lefektették a harcművészeti stílus gyalogos alkalmazásainak alapjait. Kelemen Zsolt hasonló módon kezdte meg a lovas harci alkalmazások, a lovasharc elméleti és gyakorlati kérdéseinek kutatását. A két kutatási oldal Szentendrén találkozott és kezdte meg közös működését.

1997-ben létrejött a Baranta Szövetség, 1998-ban pedig megrendezték az első magyar baj-

nokságot. A régi pusztai tízes harci rendszerek mintájára (az emelkedő tízes rendszerhez a népi állatmegfigyelések harci értékeit társító, régi magyar és kun állatmegnevezések tartoznak) 1999-ben alkották meg az első fokozat- és vizsgaszabályzatot.

A barantázók a teljesített vizsgák után ősi magyar állatneveket kapnak az állat ereje szerint: Borsuk (borz), Burk (farkas), Bars (hópárduc), Kaplony (tigris) stb., amelynek stilizált szimbólumát jogosult öltözetén viselni.

HOSSZÚ TÁVÚ TERVEK

A tervek szerint a közeljövőben már a Testnevelési Egyetemen is tanítani fogják, ahol okleveles edzőket is képeznek majd. Ez pedig azt jelenti, hogy számos barantázónak egy idő után akár megélhetéssé is válhat a hagyományos magyar harci stílus gyakorlása. Nem csak kaszkadőrként, de okleveles edzőként is dolgozhatnak majd. Rakota László hozzátette, emellett arról is vannak információik, hogy kormányzati szinten

tervezik, hogy a jövő tanévtől több tornaóra lesz az iskolákban, de ezzel együtt cél, hogy a testnevelésórák minél változatosabbak legyenek, többféle mozgásformával ismerkedjenek meg a tanulók, s emiatt az oktatási intézmények már most keresnek barantát tanító oktatókat.

A baranta szó jelentése: fegyveres vetélkedés, megméretetés, harcra, hadjáratra való felkészülés, törvényesen alkalmazható erőszak, illetve az erőszak alkalmazása. A szó elsősorban az ország olyan nyugati és déli peremvidékein maradt fenn, ahol a lakosság összetétele a kezdetektől fogva magyar volt (Somogy, Ormánság, Göcsej, Őrség). A szépirodalomban a legtöbb alkalommal Kodolányi János műveiben találkozhatunk vele.

Kovács Andrea

*További információk:
www.baranta.net
www.budafokosbaranta.eoldal.hu*

